Konstitutionsutskottets betänkande 1977/78:4

med anledning av motion om riksdagstryckets papperskvalitet

Motionen

I motionen 1976/77:582 av Blenda Littmarck (m) hemställs "att riksdagen beslutar om en övergång till lämpligt trähaltigt papper för riksdagstrycket".

I motiveringen framhålls att till riksdagstrycket används ett träfritt papper och att årsförbrukningen uppgår till omkring 250–300 ton. Träfritt papper framställs av kemisk pappersmassa. Motionären föreslår övergång till trähaltigt papper vilket framställs av mekanisk pappersmassa. Motionären anför vidare att som trähaltigt papper benämns papper som består av mer än 10 procent mekanisk pappersmassa. Mekanisk massa framställs genom mekanisk bearbetning av ved under tillförsel av vatten. Denna behandling tillsammans med alstrad värme leder till att vedfibrerna friläggs. Fiberutbytet, dvs. den andel av den ursprungliga stocken som blir massa, uppgår till 95–98 procent. Kemisk massa består till största delen av cellulosafibrer som friläggs genom att veden kokas tillsammans med kemikalier, som löser vedens övriga beståndsdelar, huvudsakligen lignin. Fiberutbytet för kemisk massa uppgår till 45–60 procent. Motionären konstaterar att vid framställning av mekanisk massa (trähaltigt papper) åtgår relativt mycket elkraft medan massautbytet är nära 100 procent av vedmängden. Framställningen av kemisk massa (träfritt papper) innebär en lägre förbrukning av elkraft medan däremot fiberutbytet blir avsevärt mindre. Motionären konstaterar att en övergång till trähaltigt papper medför besparingar av råvara, dvs. skog.

I motionen framhålls vidare att mekanisk massa är billigare än kemisk samt att framställning av mekanisk massa är miljövänligare. I övrigt hänvisas till motionen.

Yttrande från riksdagens förvaltningsstyrelse

Förvaltningsstyrelsen har avgivit följande yttrande över motionen:

Inför enkammarriksdagen tillsattes en utredning med uppdrag att göra en teknisk översyn av riksdagstrycket, innefattande bl. a. tryckets kvalitet. Resultatet av denna översyn redovisades i ett av riksdagen godkänt betänkande (BaU 1970:48). Utredningen föreslog bl. a. att kvaliteten på det dåvarande träfria papperet skulle ökas och framställas med en något jämnare yta och med mindre genomlysbarhet. Snabbprotokollen trycktes före år 1971 på ett trähaltigt journalpapper. Enligt utredningens förslag framställs fr. o. m. enkammarriksdagen även snabbprotokollen på samma papper som övrigt

riksdagstryck. Detta träfria papper motsvarar de av utredningen för översyn av riksdagstrycket framställda kraven.

Riksarkivet, som ombetts yttra sig, avstyrker övergång till trähaltigt papper, på grund av den dåliga arkivbeständigheten. Riksarkivets handlingar tryckta på trähaltigt papper i slutet av 1800-talet faller gärna sönder i småbitar och kan ej konserveras. Samma är förhållandet exempelvis med en dagstidning från 1950-talet.

Med hänsyn till ovannämnda riksdagsbeslut och med tanke på de krav på arkivbeständighet som bör ställas på riksdagstrycket föreslår riksdagens förvaltningsstyrelse att motionen lämnas utan åtgärd.

Utskottet

Sedan 1971 begagnas endast träfritt papper till riksdagstrycket. I motionen 1976/77:582 föreslås att trähaltigt papper skall användas för detta tryck. Enligt motionären skulle därmed sparas skogsråvara varjämte produktionen skulle bli miljövänligare och billigare.

I inhämtat yttrande från riksdagens förvaltningsstyrelse avstyrkes motionen. Styrelsen åberopar därvid att riksarkivet, som styrelsen hört i frågan, avstyrkt övergång till trähaltigt papper med hänsyn till att sådant papper har dålig arkivbeständighet. I yttrandet erinrar styrelsen vidare om att frågan om riksdagstrycket var föremål för en särskild utredning inför övergången till enkammarriksdagen (BaU 1970:48). Utredningen föreslog bl. a. att papperskvaliteten skulle höjas samt att snabbprotokollet, som ditintills framställts på trähaltigt papper, i fortsättningen skulle tryckas på samma träfria papper som övrigt riksdagstryck. Riksdagen godtog utredningens förslag i denna del. Enligt förvaltningsstyrelsen finns inte anledning att nu frångå riksdagens tidigare ställningstagande i den nu aktuella frågan.

Utskottet ansluter sig till förvaltningsstyrelsens bedömning och avstyrker därför motionen. Det kan enligt utskottet förutsättas att de allmänna frågorna om besparing av skogsråvara och miljövänligare produktion blir föremål för bedömning i annat sammanhang.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1976/77:582.

Stockholm den 4 oktober 1977

På konstitutionsutskottets vägnar
KARL BOO

Närvarande: Karl Boo (c), Hilding Johansson (s), Anders Björck (m), Bertil Fiskesjö (c), Torkel Lindahl (fp), Sven-Erik Nordin (c), Ove Karlsson (s), Lars Schött* (m), Bengt Kindbom* (c), Yngve Nyquist (s), Britta Hammarbacken (c), Wivi-Anne Cederqvist (s), Kerstin Nilsson (s), Marianne Stålberg (s) och Gusti Gustavsson (s).

*Ej närvarande vid justeringen.

GOTAB 55776 Stockholm 1977